

Approbatuur 1B
Harjoitusmalli 6

1/4

1) Koska $\sin$ ja $\cos$ ovat jaksollisia, jaksone sama 2π ,
on $f(x) = \frac{1-\cos x}{\sin x}$ myös jaksollinen, jaksone 2π .
 $f(x)$ on määritelty, kun $\sin x \neq 0$ eli $x \neq 2n\pi$.

a) Kun $x \rightarrow 0$, niin $f(x) \rightarrow \frac{0}{0}$. Käytetään
l'Hospitalin sääntöä:

$$\frac{D(1-\cos x)}{D \sin x} = \frac{\sin x}{\cos x} \rightarrow \frac{0}{1} = 0, \text{ kun } x \rightarrow 0.$$

Siten myös $f(x) \rightarrow 0$, kun $x \rightarrow 2n\pi$ ($n \in \mathbb{Z}$).

Kun $x \rightarrow \pi + 2n\pi$, niin $f(x) \rightarrow \frac{1+1}{0\pm} = \mp \infty$.

Siten suorat $x = \pi + 2n\pi$ ($n \in \mathbb{Z}$) ovat asympottoja.

Koska $f(x)$ on jaksollinen, ei siinä ole vakio-asymp-
toteja.

$$\begin{aligned} b) f'(x) &= \frac{\sin x \cdot \sin x - (1-\cos x)\cos x}{\sin^2 x} = \frac{\sin^2 x + \cos^2 x - \cos x}{\sin^2 x} = \\ &= \frac{1-\cos x}{\sin^2 x} \neq 0, \text{ kun } x \in M_f. \end{aligned}$$

$f: M_f$ ei siten ole paik. ääriarvokohdita.

c) Koska $f'(x) > 0$ aina, on $f(x)$ aidosti
karrava kullulla määrittelyvälellään eli
välillä $]0, \pi[$ ja sen πn -siirroilla.

Jokaisella näille väleille $f: M_f$ on käänteis-
funktio; sen määrittelyjoukko on joko

$$f(]0, \pi[) =]0, \infty[\text{ tai}$$

$$f(] \pi, 2\pi[) =]-\infty, 0[.$$

Kuva 1 $\rightarrow$

2] $f(x) = \frac{2x^3}{1+x^3}$ on määritelty, kun $1+x^3 \neq 0$
 eli $x \neq -1$.

a) Kun $x \rightarrow -1^\pm$, niin
 $f(x) \rightarrow \frac{-2}{0^\pm} = \mp \infty$, joten $x = -1$ on asymptotti.
 Kun $x \rightarrow \pm \infty$, niin $f(x) = \frac{2}{\frac{1}{x^3} + 1} \rightarrow \frac{2}{0+1} = 2$,
 joten $y = 2$ on asymptotti.

b) $f'(x) = \frac{6x^2(1+x^3) - 2x^3 \cdot 3x^2}{(1+x^3)^2} = \frac{6x^2}{(1+x^3)^2} = 0 \Leftrightarrow x = 0$

$f'(x) > 0$, kun $x \neq -1$ ja $x \neq 0$, joten $f(x)$ on aid. kasvava määrittelyvälilläään eli välillä $]-\infty, -1[$ ja $] -1, \infty[$.

Paikkallisia ääriarvoja ei siten ole.

c) $f''(x) = \frac{12x(1+x^3)^2 - 6x^2 \cdot 2(1+x^3) \cdot 3x^2}{(1+x^3)^4} =$
 $= \frac{x(1+x^3)(12 + 12x^3 - 36x^3)}{(1+x^3)^4} = \frac{12x(1-2x^3)}{(1+x^3)^3}$
 $= 0 \Leftrightarrow x = 0$ tai $x = \frac{1}{\sqrt[3]{2}}$.

Merkkikaavi o

	-1	0	$\frac{1}{\sqrt[3]{2}}$	
$12x$	-	-	+	+
$1-2x^3$	+	+	+	-
$(1+x^3)^3$	-	+	+	+
$f''(x)$	+	-	+	-
$f(x)$	∪	∩	∪	∩

f on alasp. kupera välillä $]-\infty, -1[$ ja $[0, \frac{1}{\sqrt[3]{2}}]$

f " yläsp. " " " $]-1, 0]$ ja $[\frac{1}{\sqrt[3]{2}}, \infty[$.

Käännepöhdät : $x = 0$ ja $x = \frac{1}{\sqrt[3]{2}}$ (f'' :n merkit vaihtuvat)

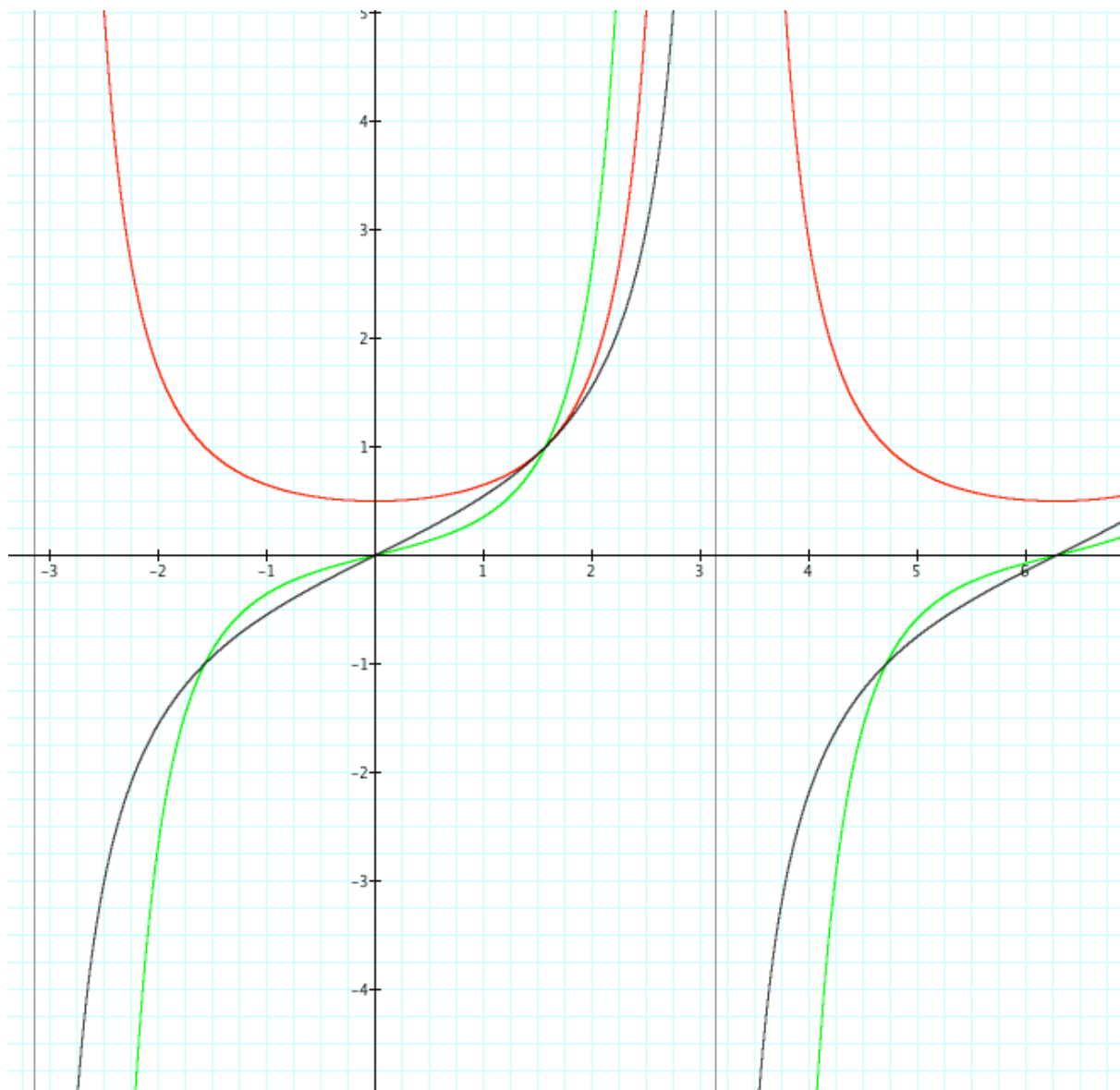
Kuva 2 →

Approbatur 1 B, Harjoitusmalli 6, Tehtävä 1

■ $y = \frac{1 - \cos x}{\sin x}$

■ $y = \frac{1 - \cos x}{\sin^2 x}$

■ $y = \frac{1 + \cos^2 x - 2 \cos x}{\sin^3 x}$

Approbatur 1 B, Harjoitusmalli 6, Tehtävä 2

■ $y = \frac{2x^3}{1+x^3}$

■ $y = \frac{6x^2}{(x^3+1)^2}$

■ $y = \frac{12x - 24x^7 - 12x^4}{(x^3+1)^4}$

